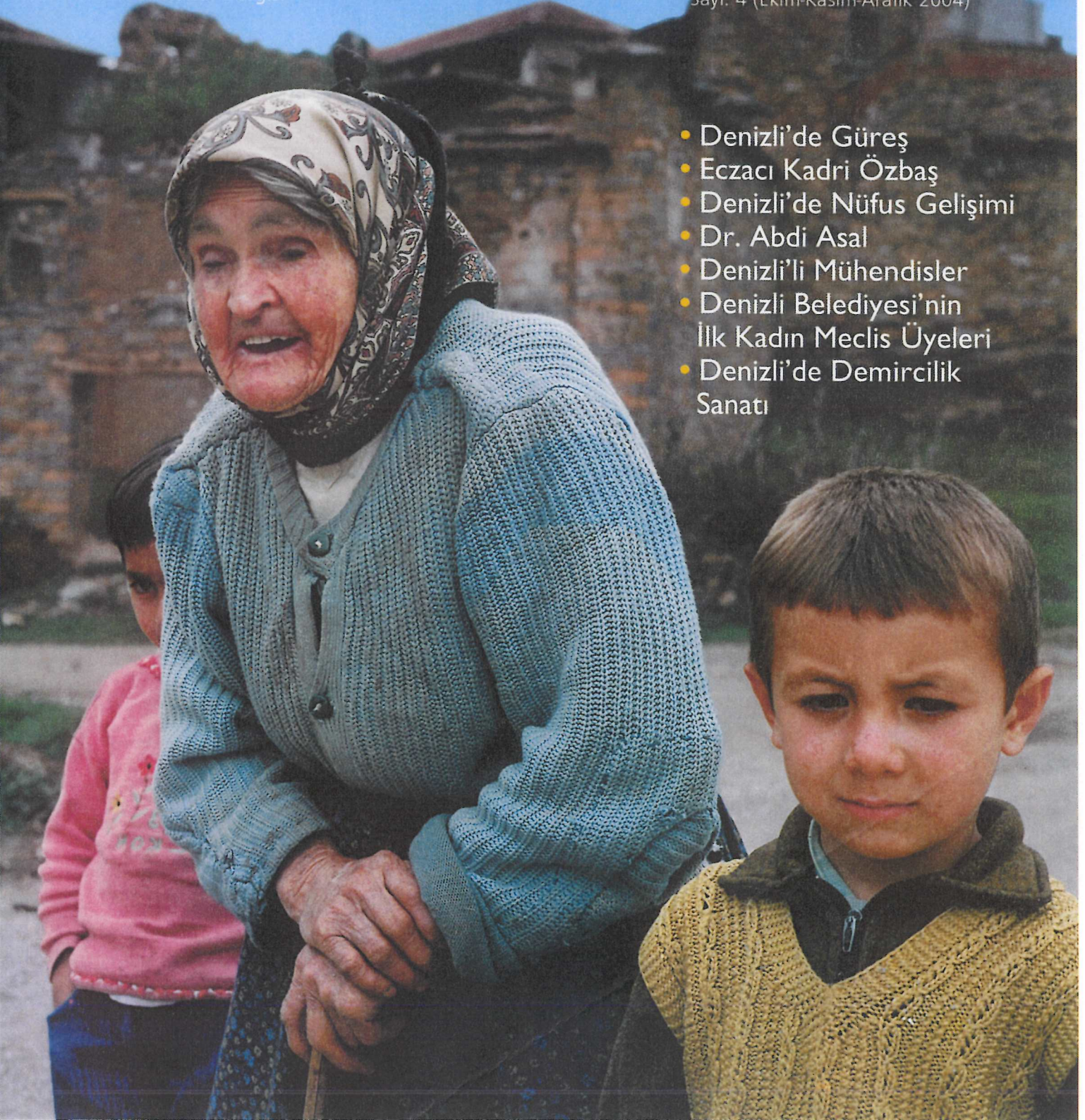

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE Denizli

Yerel Tarih ve Kùltür Dergisi

Sayı: 4 (Ekim-Kasım-Aralık 2004)

- Denizli'de Güreş
- Eczacı Kadri Özbaş
- Denizli'de Nüfus Gelişimi
- Dr. Abdi Asal
- Denizli'li Mühendisler
- Denizli Belediyesi'nin İlk Kadın Meclis Üyeleri
- Denizli'de Demircilik Sanatı

Geçmişten Günümüze
DENİZLİ
Yerel Tarih ve Kültür Dergisi
(Üç aylık dergi)

CAFER SADIK ABALIOĞLU
EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI

Adına
İmtiyaz Sahibi
M. Ali Abalıoğlu

Koordinatör
Sadık Uğur Timurçin

Genel Yayın Yönetmeni
Ömer Gökmen (Sorumlu)

Yayın Danışmanı
Prof. Dr. Önder Göçgün

Editör
Süleyman İnan

Yayın Kurulu
Önder Göçgün
Ömer Gökmen
Faruk İnceoğlu
Coşkun Önen
Süleyman İnan
Metin Türктаş

Grafik Tasarım Uygulama

MacArt

GRAFIK* BASIM* TANITIM

Tel: 0.258.265 96 24
www.macarttanitim.com
e-mail: info@macarttanitim.com

Baskı: Turker Ofset

Kapak Fotoğrafi
(Fotoğraf Mehmet Çakır'a ait)

Yazışma Adresi
Geçmişten Günümüze
DENİZLİ Dergisi
Cafer Sadık Abalıoğlu
Eğitim ve Kültür Vakfı
İstiklal Cad. No:12 20100 DENİZLİ
Tel:0.258. 241 04 09
www.abalioglu.com.tr/dergi.htm

Yazılar, yazarların yasal sorumluluğu altındadır.
Gönderilen yazılar, geri gönderilmez.
Dergide yayımlanan yazılı ve dokümanların
bir kısmının veya tamamının her hangi bir
ortamda yeniden yayımlanması için
izin gerekmektedir.

Merhaba

Sevgili Okurlar,

Güreş dosyamızı sunarken, ben de yıllar öncesine giderek, Hasan Güngör'le ilgili, hiç unutamadığım bir anımı anlatacağım. Bunu, gerçek sporcu ruhunun nasıl olduğunu gösterdiği için, günümüz genç sporcularına bir şeyler anlatır umuduyla anlatmak istiyorum.

Benim ilk gençlik dönemim, babamın memuriyeti dolayısıyla lojmanda oturduğumuz için, Sümerbank'ta geçti. O dönem aynı zamanda Denizli Güreşinin altın dönemiydi. Sümerbank, güreşe sponsorluk ettiği için, bir çok güreşçiyi kadrolarında bulundurur, dolayısıyla tüm idmanlar ve müsabakalar da Sümerbank salonunda kurulan minderde yapılırdı; zaten o zaman, kapalı salon müsabakalarının ve düşünlerin yapılabilirdi, Denizli'deki tek salon da oydu. Bu nedenle, biz Sümerbank'ta oturanlar, bütün idman ve müsabakaları izlemek olanağına sahiptik.

Yanılmıyorsa Türkiye Şampiyonası yapılıyordu. Uşak veya Afyon takımında Hasan Güngör'ün sıkletinde güreşçi olmadığı için, formalite gereği mindere, güreşi henüz bırakıp antrenör yardımcılığı yapan yaşlıca bir güreşçiyi çıkardılar. Tabii ki güreş, başlar başlamaz, bir kaç saniye içinde "Pes" le sonuçlandı ve hakem Hasan Güngör'ün elini kaldırarak galibiyetini ilân etti. Fakat, tam o sırada iki güreşçi birbirine girdi ve Hasan Güngör yere düştü, minderden uzakta oturanlar güreşçilerin kavgaya tutuştuklarını zannederek heyecanlandılar ve bağırışmaya başladılar. Ben, hemen minderin önünde olduğumdan olayı yakından görmüş ve anlamıştım: Evet, aslında iki pehlivan kavgaya ediyorlardı; ama, saygının, asaletin, alçakgönüllülüğün, yüksek ruhluluğun kavgasıydı bu...Yaşlı pehlivan, takdir hisleriyle, âni bir hamle yaparak Hasan Güngör'ün elini öpmek istedi, Hasan Güngör son anda ne olacağını kavrayarak, elini kurtarmak için dizlerinin üzerinde kendini yere attı ve karşı bir hamleyle diğerinin elini öptü, sonra da birbirlerine sarıldılar. Her şey bir kaç saniye içinde olup bitmişti. İki pehlivan, asıl güreşte yapamadıkları oyunları, bu asil güreşte yapmışlardı; hem de, *kløden* de, *saltodan* da, *kündeden* de daha ustaca...

Madalyaları, aslında oldukları gibi, küçücük birer metal parçası olarak görmeyişimiz bundandır...

Saygılarımızla.

Ömer Gökmen

İçindekiler

Eczacı
Kadri Özbaş
Prof. Dr. Önder Göçgün

Sayfa 4-9

Bilgi Bankası
Denizli'de Nüfus Gelişimi
Yard. Doç. Dr. Süleyman İnan

Sayfa 10

Güreş Dosya

Sayfa 11

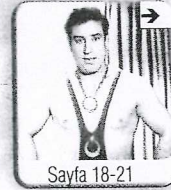
Denizli'de Güreş
Sporunun
Unutulmaz Hocası:
Hasan Periz
Prof. Dr. Önder Göçgün

Sayfa 13-14

Bayram Şit
Ömer Gökmen

Sayfa 15-17

Hasan Güngör
Ömer Gökmen

Sayfa 18-21

Denizli Destanı
Yard. Doç. Dr. Levent Kurgun

Sayfa 23

Denizli'nin Doğal Güzellikleri
Dr. Vedat Özaltun

Sayfa 24-25

Onlar, Seçilme Haklarını Kullandılar
Zerrin Özirs Öztan

Sayfa 26-29

Denizli'de Demircilik Sanatının Dünü, Bugünü
Öğr. Gör. Metin Türktaş

Sayfa 30-32

Şehir, Ufuk, Kültür ve İnsan
Prof. Dr. M. Ali Ünal

Sayfa 33

Arşivden Bir Belge
Yard. Doç. Dr. Süleyman İnan

Sayfa 34-35

Denizli'li Mühendisler İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Denizli'liler
Prof. Dr. Necati İnceoğlu

Sayfa 36-38

Denizli Lisesi
Coşkun Önen

Sayfa 39-41

Bir Kıbrıs Gazisinin
Kıbrıs Barış Harekatında
15 Sıcak Günü
Yard. Doç. Dr. Ercan Haytoğlu

Sayfa 42-43

Denizli Tarihine Not Düşme Adına
Eğreti Gelinler
Öğr. Gör. Şerif Kutludağ

Sayfa 44-45

Dr. Abdi Asal
Ömer Gökmen

Sayfa 46-47

Denizli'den İnsan Manzaraları
Süleyman İnan

Sayfa 48

Bir Kıbrıs Gazisinin Kıbrıs Barış Harekatında 15 Sıcak Günü

Yard. Doç. Dr. Ercan Haytoğlu*

Kıbrıs Barış Harekatı Gazisi Hamdi Helvacılar'ın Barış Harekatı sırasında tuttuğu günlük, geçen bu zaman içerisinde önemli bir hatıra haline gelmiş bulunmaktadır. Kıbrıs topraklarına 20 Temmuz 1974 tarihinde çıkmadan 3 gün öncesi 17 Temmuz 1974'ten itibaren yazılmaya başlanan, çoğu günlük notlar halinde tutulan ve baş kısmı 17 sayfa şiirlerden meydana gelen hatıra, toplam 36 sayfadan oluşmaktadır. Hatıra Defteri'nin 17-35 sayfaları arası askerlik dönemine ait olup, terhisine kadar Kıbrıs'ta geçen günlerini içermektedir.

Bu hatıra defteri bugün için, o dönemin canlı bir tanığının ardından yaşadıklarını günümüze aktarması yönüyle çok değerli olsa gerektir. Bu nedenle Gazi'mizin o günlerin sıcak gelişmelerine Hatıra Defteri'nde yer verdiği gibi, biz de bu tarih şahidinin yazdığı günlüğün bir bölümünü günümüze taşımak istedik.

Hatıratın bir önemi de şurada yatmaktadır ki, tarihe tanıklık eden Gazi, 20 yaşında Denizli'den askere gitmiş bir gençtir. Gazi'nin o dönemde böyle günün gününe olayları yazabilecek bir sorumluluk duymuş olması şaşırtıcı ve çok dikkat çekicidir.

Harekatın ilk sıcak gününden itibaren 15 gününü gazimizin satırlarından görüyoruz.

20 Temmuz 1974: Şafağa doğru Kıbrıs'a yaklaşmıştık. Bizimle 10 savaş gemisi 5 denizaltı vardı. Koruyordu. Saat 09.00'a doğru Kıbrıs dağları görünmeye başlayınca bizi koruyan savaş gemileri Rum ve Girne sahillerini bombalamaya başladı. Bizleri donanma gemisinden çıkarma gemilerine bindirdiler. Kıbrıs'a doğru yola koyulduk. Rumlar bizi görünce ateş edip bombalamaya başladılar. Epey bir zaman kıyıya yanaşamadık. Savaş gemilerimizin ve uçaklarımızın sayesinde kıyıya yanaştık. Çıkarmanın kapakları açıldı. Hemen gemiden fırladım. Göğsüme kadar denize gömüldüm. Hemen karaya fırlayıp tam siper yapıp siper aldım. Kıbrıs'ın dağları ve Girne cayır cayır yanıyordu. Rumlar daima bize ateş ediyordu. Bölüğümüzü bularak ilk mevzilerimizi kazdık. Artık tamamen savaş içine girmiştik. Gece bazı ağır ve hafif çatışmalarla geçti.

21 Temmuz 1974: Sabah kalkınca bulunduğumuz yerin Girne olduğunu öğrendim. Girne'yi tamamen aramak için sabahleyin Girne'nin içine dağıldık. Akşama kadar aradık. Çoklarını yakaladık. Fakat öldürmedik, esir aldık. Evler olduğu gibi duruyordu. Rumlar her şeylerini bırakıp kaçmışlardı. Gece mevzilere geldik. Bu gece de çatışmalar oldu.

Kıbrıs Gazisi, Hamdi Helvacılar

22 Temmuz 1974: Sabah kalktım su içmek için depoya gidiyordum. Her taraf cesetlerle doluydu. Cesetlerin yanlarında yatıyorduk. O anda büyük bir sürprizle karşılaştım. 3 sene beraber çalıştığım Osman'la cephede karşı karşıya gelmişim. Birbirimizi görünce kucağın kucağına sarmıştık. O gün üçüncü çıkarmayı yapacak gemilerimiz için sahil muhafızlığına gittik. 3. çıkarmayı başarıyla koruduk. Oradan geldikten sonra düşmana karşı ilerlemeye başladık. Epey yol aldıktan sonra bir Rum köyü karşısına yanık bir dağın eteğinde 2. mevzilerimizi kazarak mevzilendik. Düşmanla karşı karşıyaydık. Artık köyde Rumlar gözüküyordu. Akşam olunca mevzilerimize çekilip düşmana karşı her an tetikte bekledik.

23 Temmuz 1974: Sabah bir dilim ekmeğe sulu çorbalarımızı kaşıkladık. Karşımızdaki köyü aramaya gittik. Birkaç ihtiyar erkek ve kadından başka kimse yoktu. Bu günümüz beklemeyle geçti.

24 Temmuz 1974: Bu sabah da iyi kötü yemek yedik. Temmuzun ve Kıbrıs'ın kavurucu sıcaklığına çıplak dağda cayır cayır yakıyordu bizi. Gece bazı çatışmalar oldu.

25 Temmuz 1974: Günlerimiz geçtikçe iş zorlaşmaya başladı. Bir yandan susuzluk bir yandan açlık perişan ediyordu bizi. Bu gün de akşam olmuştu. Gece 1-2 mevzi nöbetim vardı. Gece yine bazı çatışmalar oldu. Sabaha uyku yoktu gözümüzde

Hamdi Helvacılar ve arkadaşı Osman Bozkurt, Yılmazköy - Kıbrıs (4 Şubat 1975)

26 Temmuz 1974: Yine günlerimiz sıkıntı içinde geçiyordu. Karşımızdaki Rum köyünü yine aramaya gittik. Bir şey bulamadan döndük. Yanımıza deniz piyadeleri geldi. Gece bazı hareketlenmeler oldu. Fakat ölen yaralanan olmadı.

27 Temmuz 1974: Sabah yine bir dilim ekmekle sulu çorbayı kaşıkladık. Günümüz beklemele geçti. Bir kaptan bir kaşıkla üç kişi yemek yiyorduk. Çok zor günler geçiriyorduk. Cephede gece sakin geçti.

28 Temmuz 1974: Bugünümüz hareketli geçti. Rum köyünden bizim mevzilere ateş açılar. Fakat önemli bir durum olmadı. Akşam, gecemiz uykusuz düşmanı gözlemlele geçti.

29 Temmuz 1974: Bu günümüz zor geçti. Çünkü karşımızdaki Rum köyünde ölen Rum gerillalarını gömmeye gittik. 8-10 Rum gömdük. Öğleye geri döndük. Geceleri taşın toprağın üzerinde yatıyorduk. Hiç battaniyemiz yoktu. Gece bazı makineli tüfek çatışmaları ile geçti.

30 Temmuz 1974: Bugün yine bir dilim ekmek ile çorbamızı yudumladık. Bu günümüz acı geçti. Çünkü su doldurmaya giden Deniz Piyadelerinden iki erimizi Rum gerillaları karşı tepeden makineli tüfekle ağır şekilde yaraladılar. Bu olay bizleri iyice hırslandırdı. Bir emir verseler yürüyecektik düşmana karşı. Ne çare ki ateşkes vardı. Sözümüzü bozmuyorduk. Gece sakin geçti. Fakat sabaha karşı önemli çatışmalar oldu.

31 Temmuz 1974: Susuzluk, açlık mahvediyordu bizleri. Ne olursa olsun dayanacaktık. Zaman geliyor, mazotlu, içinde banyo yaptığımız suları pislik içinden içiyorduk. Hava çok sıcak olduğu için suda yetişmiyordu. Elbet bitecekti bu zor günler. Bugün böyle acılı geçti.

1 Ağustos 1974: 2. Harekat günü yaklaştıkça bizler hırslandık. Beklemekten canımız sıkılıyordu. Günlerdir su yüzü görmüyorduk. Limon bahçelerindeki motorları çalıştırarak soğuk su ile banyo yaptık. Gece sakin geçti.

2 Ağustos 1974: Bugün bir dilim ekmekle çorbamızı kaşıkladık. Gün geçtikçe Girne tamamen bizim oluyordu. Bugün yine karşı köyü aramaya gittik. Bir şey yoktu. Susuzluk öldürüyordu bizi. Ama biz bu sıkıntılara dayanıyorduk. Gece sakin geçti.

3 Ağustos 1974: Bugün yine erkenden kalkmış, düşmana karşı pusuya kurmuş bekliyorduk. Piyadeler yaralanan arkadaşların acısını almak için Rumlara karşı saldırıya geçerek perişan ettiler.

30 yıl önce yaşanmış ve Kıbrıs Türkü ve Türkiye'nin hayati nedenlerle kendisini içinde bulduğu Kıbrıs Barış Harekati çok önemli askeri tecrübelerin kazanılmasına yol açmıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin gerçek bir savaş harekati içerisinde aldığı eğitimin olumlu sonuçları gözlemlendiği gibi, eksikleri de görülmüş ve bunun için gerekli tedbirlerin alınması sağlanmıştır. Bu tür hatıratların yayınlanması, gün yüzüne çıkması sağlandıkça daha fazla birikimin kazanılması sağlanmış olacaktır.